V.V.H.

3

Mededeelingen van het

INHOUD

Ons landschap en de kunst. M.-J. Ascoop.

Over straatnaamgeving. J. Leenen.

Kroniek van de familiekunde. A. Clabots.

Familiekundige vraagbaak, II. (betr. : Berteele-Verhelle, Liliart, La Cserm, Vols, Van Ackere, Penez, Legein, Sangers).

Heemkundige Bibliographie. M. Van Coppenolle.

Berichten (Van heem tot heem ; Adresverandering ; Lidmaatschap).

Verbond voor Heemkunde

JUNI 1945

VERSCHIJNT TWEEMAANDELIJKS.

ONS LANDSCHAP EN DE KUNST

In het Februari-nummer van onze « Mededeelingen » bepaalde Kan. G. Polspoel de taak van den heemkundige bij het aardrijkskundig onderzoek van beperkte landschappen. Het weze ons toegelaten hier thans de aan-

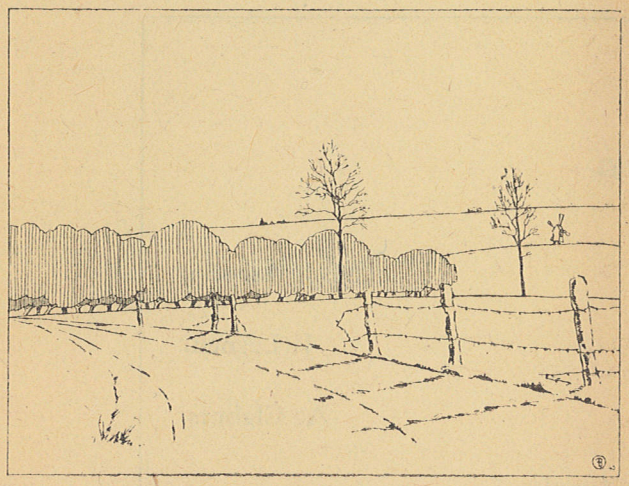

dacht van de Vlaamsche heemkundigen te vestigen op *de kunstwaarde van onze landschappen.*

Het is een welbekend feit dat wij veelal niet meer geroerd worden door het schoone waarin wij zijn opgegroeid en dat tot kader van ons dagelijksch leven is geworden. Het opwekken van het schoonheidsgevoel is immers nauw verbonden met het begrip « afwisseling ». De pastoor die dagelijks uren doorbrengt onder het kunstig lijnenspel van Gothische gewelven; de vlijtige huisvrouw in het voor haar dagelijksche kader van een stemmige oud-Vlaamsche keuken ; de knokige bergbewoner op gemzenjacht in de schitterende sneeuwvelden ; de zwijgzame polderboer achter de glimmende ploeg in eindeloos-rustige vlakten ; al deze menschen leven zoo vaak onverschillig in die schoonheid die hen omringt, omdat « die » schoonheid hun « gewoon » midden is geworden. Maar de pastoor treedt de landelijke keuken binnen en ondergaat aanstonds de warme stemming van haar ordelijken eenvoud ; de werkzame huisvrouw weet zich 's Zondags een uurtje van den drukkenden dagelijkschen last los te maken en buigt getroffen het hoofd onder de indrukwekkende kerkgewelven, voor enkele kostbare oogenblikken alle huiselijke zorgen vergetend ; als soldaat wordt de gemzenjager overgebracht naar het hem onbekende en bevreemdende polderland dat hem als bij tooverslag het vertrouwde jodellied in de keel stokken doet en hem ingetogen maakt ; de polderboer, op weg naar Rome, heeft geen bewonderende oogen genoeg om het grootsche Zwitsersche bergland in zich op te nemen. Al deze menschen voelen nu de schoonheid aan omdat zij er nog niet mede vertrouwd zijn. Hoe vaak moet dan ook een vreemdeling ons bewust maken van de schoonheid van ons eigen heem ! En hoe kan ons voor het eerst de innigheid van het Vlaamsche landschap aangrijpen wanneer wij het terugzien na een verblijf in een vreemd, toeristisch-beroemd gewest !

Bewust te worden van de kunstwaarde van ons eigen landschap, dat moet een ruim aandeel in onze heemkundige werkzaamheid verwerven. Met onze heemkundige belangstelling gaan wij op verkenning uit om het geliefd, maar veelal vaag beeld van ons heem in zijn veelzijdige aspekten in ons op te nemen en het aan de waardeering van anderen voor te leggen. Doch loopen wij niet het gevaar kunstverzamelaars te worden, of ook wel wetenschappelijke navorschers, en het *levend beeld van het landschap* zelf tot een loutere opsomming van bijzonderheden te laten vervloeien ? In Vlaanderen ware zulke fout onvergeeflijk, daar het landschap er opvallend *eenvoudig* is ; zoo eenvoudig dat het geen geringe kunst beteekent het in *lijnen* vast te leggen. Daarom ook hebben onze laat-middeleeuwsche en Renaissance-schilders den achtergrond van hun paneelen meestal gestoffeerd met (werke-

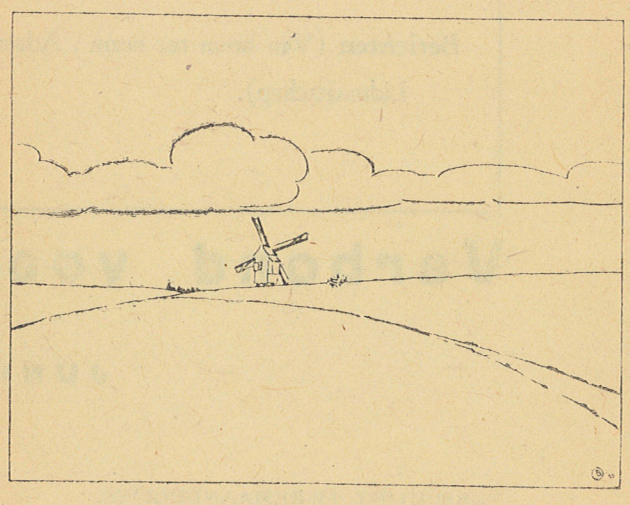

lijke of ingebeelde-) elementen uit chaotische berglandschappen. Het opvallend gemis aan duidelijk afgeteekende lijnen in het Vlaamsche landschap heeft immers voor gevolg dat, bij het weergeven van dit landschap, vooral

op subtiele kleurenschakeeringen en -degradaties beroep moet worden gedaan ; en deze kunst is aan enkele « groote » schilders voorbehouden.

Kan de photografie het typisch beeld van onze landschappen niet opnemen ? Camera-liefhebbers zullen u hun veelvuldige teleurstellingen bekennen ; photografische opnamen van bekoorlijke Vlaamsche landschappen (wij bedoelen hier niet kleine « hoekjes ») zijn gewoonlijk mislukkingen. Zelfs met het modernst gevoelig materiaal wordt de waarde van de kleuren, vooral bij subtiele schakeeringen zooals in het Vlaamsch landschap (hoofdzakelijk degradaties van groen) slechts benaderend weergegeven ; het photografisch beeld is daarom vaak ontrouw. Heel wat meer mogen wij verwachten van de kleurenphotografie, die in de allerlaatste jaren snelle vorderingen heeft gemaakt. Door de rechtstreeksche opname van de werkelijke kleuren worden de lijnen van het landschap immers duidelijk vastgelegd. In afwachting dat de na-oorlogsche nijverheid een praktische oplossing brenge voor het photografisch reproduceeren van kleurenopnamen op het papier, kan de kleine kleurdiapositief op een stuk papier worden geprojecteerd, alwaar het landschapsbeeld, zelfs door onervaren teekenaars, zeer vlug in enkele trekken kan vastgelegd worden. Bij een eersten blik op de twee hier medegedeelde proeven zal het den lezer opvallen hoe allereenvoudigst van lijnen het Vlaamsch landschap is, eens dat het van zijn kleurenweelde ontdaan wordt.

Veel kunstvreugde is den heemkundige weggelegd, die met behulp van kleurenphotos en potlood de zachtgolvende lijnen van onzen Vlaamschen bodem zoekt tot een sprekend beeld te maken. Tevens levert hij een belangrijke bijdrage tot de valorisatie van zijn heem. Wie beproeft het ?

M.-J. ASCOOP.

OVER STRAATNAAMGEVING

Van uit alle hoeken van het Vlaamsche Land melden ons de correspondenten van het Verbond, hoe onbedachtzaam en onverantwoordelijk oude plaats- en straatnamen voor nieuwere benamingen worden prijsgegeven. In een lezing gehouden voor de B.N.R.O. op 2 Mei 1945 gaf dienaangaande de Heer J. Leenen, lid van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie, zeer nuttige richtlijnen.

Het is ons een genoegen deze bijdrage in haar oorspronkelijken vorm hieronder te kunnen opnemen en tevens aldus de aandacht van onze leden en kringen te vestigen op dit zeer actueel probleem inzake « heemschut ». Het feit dat deze bijdrage in nieuwe spelling is gesteld, zullen onze lezers als een uitzondering op den algemeenen regel willen beschouwen.

DE REDACTIE.

Wie te Brussel eens de straat opwandelt waarvan de naam in het Frans vertaald wordt als Chaussée de Charleroi, zal de oorspronkelijke Nederlandse benaming afwisselend zien verschijnen als Charleroischesteenweg, Charleroisteenweg, en Steenweg van Charleroi. De Waterlooschesteenweg heet behalve Steenweg van Waterloo tot onze verrassing ook nog Kasseide van Waterloo. Te Turnhout en elders heeft men er nog iets anders op gevonden met het type Steenweg op Mol. Te Gent wordt de Land van Waaslaan op een zeker punt Land van Waasdreef. Antwerpen houdt er voor eigen gebruik lei op na voor wat overal elders laan heet. Te Sint-Truiden is er een Prins Albertstraat, te Sint-Niklaas een Prins Albrechtstraat, — te Sint-Truiden een Heilige Hartplaats, te Sint Amandsberg een Heilige Hertstraat. Van Leuven uit gaat men naar Diest over de Diestsche-, van Sint-Truiden uit over de Diester-, en van Hasselt uit over de Diesterschestraat en -steenweg. Aan het Franse place beantwoordt bv. te Gent plein, elders plaats of het ene en het andere.

Ziedaar een aantal feiten, en even zooveel bewijzen dat er met de straatnamen in het Vlaamse land iets niet in orde is. Het zijn abnormale verschijnselen, we merken ze elders — in andere landen, in andere talen — niet op. Straatnamen zijn een onderdeel van de taal : ze vertonen bij ons dezelfde tekorten die we in onze taal in haar geheel waarnemen naarmate we er in geslaagd zijn ze van de rang van volks- en streektaal weer te verheffen tot die van nationale kultuurtaal.

In de loop van de 19de en 20ste eeuw is in alle beschaafde landen de nationale taal niet alleen eenvormig over het hele gebied uitgebreid, maar ook op grote schaal aangevuld en aangepast om gelijke tred te houden met de ras en veelzijdig uitgroeiende behoeften van de moderne tijd. Ten onzent heeft zich dat alles als het ware over ons hoofd heen alleen in het Frans voltrokken, en toen het Nederlands eindelijk voor en na in het openbare leven de plaats kreeg die het van rechtswege toekwam, zijn we maar hals over kop en op goed geluk aan het vertalen en woordensmeden gegaan om onze achterstand in te halen. We hebben opzettelijk en langs burokratische weg in versneld tempo willen verwezenlijken, wat anders geleidelijk en rustig langs de weg van de natuurlijke ontwikkeling zou zijn tot stand gekomen.

Te zeer is daarbij uit het oog verloren dat ook voor het Nederlands een moderne kultuurvorm bestond, die zich langs die natuurlijke weg bij onze Noorderburen had ontwikkeld en die wij met het nodige oordeel des onderscheids ons mochten en moesten ten nutte maken.

De nadelige gevolgen van die verkeerde gang van zaken laten zich merken, niet alleen in de taal als algemeen uitings- en omgangsmiddel, maar ook en meer nog in haar onderdelen de vaktalen of terminologieën, waarvan de straatnaamvoorraad er één is. Die nadelige gevolge zijn in hoofdzaak van tweeërlei aard :

In de eerste plaats — en dat zal iedereen, ook die geen Nederlands kent, treffen — ontbreken eenheid en vastheid, stelselmatigheid en konsekwentie. Uit onze inleidende voorbeelden is gebreken dat er namen zijn — Charleroischesteenweg — die voor dezelfde straat niet eens een enkele, alleen en steeds gebruikelijke officiële vorm hebben. Dezelfde naam — Prins Albertstraat — verschijnt in verschillende steden in verschillende vorm. Vaste naamtypen — de namen die het woord plein of laan bevatten — vertonen zich in verschillende steden en zelfs in dezelfde stad nu in de ene, dan in de andere vorm. Ook voor spelling en schrijfwijze — aaneenschrijven, koppelteken, hoofd- en tussenletters — is er allesbehalve vastheid en zekerheid.

Het is nog altijd in te veel gevallen anders te Brussel en te Antwerpen en te Gent en te Brugge. In de plaats daarvan zou het, en te Brussel en te Antwerpen en te Gent en te Brugge en te Leopoldstad, hetzelfde moeten zijn als te Amsterdam en Groningen en Maastricht, en Batavia en Paramaribo, en Kaapstad en Johannesburg. Brussel is goed van wal gestoken toen het het administratief uitvindsel tramstilstand (elders standplaats) vervangen heeft door het algemeen en levend Nederlands tramhalte. Laat de hoofdstad die opvatting uitbreiden tot de straatnamen en laten alle andere Vlaamse steden haar voorbeeld volgen. Het lokale en provinciale mag niet langer de plaats innemen van het nationale en we mogen wel zeggen internationale. Onze taal is ook op haar wijze een wereldtaal, en dat mag allerminst verdonkeremaand worden in de straatnamen, een van de elementen van de taal waarmee de vreemdeling het eerst en het meest in aanraking komt.

In de eerste plaats onbreken dus bij ons nog eenheid en vastheid in de straatnamen, evenals in de taal in het algemeen. Ten tweede — en om zich hiervan rekenschap te geven is er kennis van het Nederlands vereist — komt het taaleigen in het gedrang : juistheid, deugdelijkheid, keurigheid van de taalvorm laten te wensen over. We hebben het oude en goede Nederlands plein laten verdringen door het gallicisme plaats : te Sint-Truiden bevatten alle oude namen van dit type het woord plein : Sint Martens-, Sint Gangulphusplein, maar vloekend daarmee prijkt er de jonge benaming Heilige Hartplaats. Het provincialisme lei viert hoogtij te Antwerpen, en ook wel elders, sedert in 1868 een gemeentekommissie in de Scheldestad er de voorkeur aan gegeven heeft boven het Nederlands singel, dat een vroegere kommissie had voorgesteld. Klakkeloos en nodeloos hebben we een reeks vreemde woorden overgenomen in o.m. Coupure (Gent, Brugge), Perceestraat (Hasselt), Constitutiestraat (Antwerpen), Contributiestraat (Gent) en het welluidend nadeunende Aeroplaanlaan (in dezelfde stad). Onbewust slepen we verouderde of gewestelijke woordvormen na als in Heilige Hertstraat, Biestraat (Sint-Amandsberg), Biekorfstraat (Antwerpen), en bezondigen we ons aan taalmonsters als rond punt, waarmee we ten allen prijze rond-point willen vernederlandsen : kunnen we er niet buiten, laten we dan hiervoor maar rondplein zeggen.

Een straatnaamtype waar iedere stad of dorp zich van bedient is dat waarin de naam van een andere, gewoonlijk naburige plaats in opgenomen is. Het goede Nederlandse gebruik vereist dat die naam de vorm van een bijvoeglijk naamwoord krijgt : Leuvenschesteenweg, Antwerpschestraat, Maastrichterstraat. Zo'n namen van andere plaatsen vindt men ook wel ongewijzigd in straatnamen : Gentstraat (Brugge), Lakenstraat (Brussel). Dit gebruik is als verouderd en gewestelijk te verwerpen, behalve als het opzettelijk gegeven namen in een vreemde taal of taalvorm betreft : Bomastraat (Gent), Bataviastraat (Amsterdam), of als daarmee een historische gebeurtenis herdacht wordt : Waterloolaan (Brussel), Waterlooplein (Amsterdam). Omschrijvingen als Steenweg van, naar, op Charleroi kunnen niet als Nederlands doorgaan.

Uit het tot hiertoe gezegde volgt dat in het taalordenend en taalzuiverend werk waar we ons sedert enkele tientallen jaren hebben aangezet ook de straatnamen dienen betrokken te worden.

Maar onze kritiek beperkt zich niet tot het zuiver taalkundige, tot de taalvorm van de straatnamen, — ook de begripsinhoud geeft aanleiding tot bezwaar. De namen op zich zelf gaan evenmin vrij uit, de keuze is niet altijd gelukkig geweest. Hier moeten we dadelijk onderscheid maken tusschen twee groepen, die we de historische en de moderne kunnen noemen.

De namen van de eerste groep, de historische, zijn eeuwenoude, goedgetroffen vondsten van de spraakmakende gemeente, en met evenveel recht als de aloude, schilderachtige stratenaanleg, kunstwerk te noemen. Ze zijn en blijven een levende afspiegeling van een soms vergeten verleden. Zo treft ons het voortleven van oude

woorden in naamparen als Warmoesberg (Brussel) en Warmoesstraat (Amsterdam), Borgwal (Brussel) en Burgwal (Amsterdam), Kolvenierstraat (Antwerpen) en Kloveniersburgwal (Amsterdam), en zien we de historische eenheid van de Nederlanden door het plaatselijk taalgebruik bevestigd. Zulke namen zullen we als familieerfstukken met vrome zorg behouden en onderhouden. Behouden wil zeggen, ze niet roekeloos opgeven en vervangen zoals voor dezen te vaak gebeurd is. Tot het onderhoud behoort de wijziging van de spelling naar de thans geldende regels, wat we ook voor de gemeentenamen gedaan hebben. Het sluit niet in zich het herstellen van wat men in romantischer tijd als verbastering brandmerkte. Als een vroegere Kammerstraat (Antwerpen) thans voor iedereen Kammenstaat is, dan is dat zo beschikt door de soevereine wil van de spraakmakende gemeente en als zodanig in kracht van gewijsde gegaan.

De namen van de tweede groep, de moderne, steken tegen de andere af als oningereden stadhuisbedenksels en zijn, niet minder dan de 19de-eeuwse meetkundige stratenaanleg, als maakwerk te bestempelen. Door de snelle uitbreiding van de steden in de nieuwere tijd was dat als het ware een onontwijkbaar en internationaal euvel geworden. Bij ons is het op de spits gedreven omdat het, in een ongunstige tijd voor onze taal en volksaard, in hoge mate van vreemde geest doortrokken werd. Een zeer groot deel van de moderne Vlaamse straatnamen werden in het Frans of naar Frans model gedacht, en zijn dus bewuste of onbewuste, vaker slecht dan goed gelukte vertalingen. Namen als Volksverheffingstraat (Aalst), om maar te zwijgen van 's Lands Roemlaan (Brussel), zien er misschien draaglijk uit op het papier maar zijn niet geschikt voor het mondeling gebruik. Het is niet te verwonderen dat zulke boekwoorden moeilijk ingang vinden, en vaak, zelfs in zuiver Vlaamse steden en bij Vlaamssprekenden, zich niet handhaven tegenover de Franse vertaling, die in werkelijkheid het origineel is.

Vooral in twee richtingen is het hier tot bedenkelijke uitwassen gekomen. Ten eerste zijn er een overvloed van woorden aan de straatnaamgeving dienstbaar gemaakt, die veel te schoon en te plechtig klinken voor de dagelijkse omgang van Jan en alleman. De straatnamen, waarin allerlei edele begrippen als bedrijvigheid, naarstigheid, spaarzaamheid, liefdadigheid enz. enz. gehuldigd worden, zijn een erfenis van een tijd toen men zeer veel van woorden verwachtte om de mensheid gelukkig te maken. Juist door de overdaad missen ze ten slotte in onze meer bezonnen tijd de oorspronkelijk beoogde indruk. Hetzelfde geldt ten tweede van de talloze namen van plaatselijke en tijdelijke beroemdheden die ons op de hoeken van de straten worden voor ogen gehouden. Dat pleit stellig voor ons goed en gul hart, maar tevens belicht het de bescheidenheid van onze eisen ter vereeuwiging en de begrensheid van onze gezichteinder. Dat de twee soorten van namen in die mate alleen in ons land, en over het algemeen veel meer in kleinere dan in grotere steden voorkomen schijnt ons een bekrachtiging van onze zienswijze te zijn. Iets als een waarschuwing zijn ook de vrijheden die het geëerde publiek er zich mee veroorlooft als het b.v. te Antwerpen van Marconistraat Macaronistraat en van Coquilhatstraat Chocolatstraat maakt, of de verstrooidheid waarvan het de gevolgen moet dragen als het te Brussel of elders de Vooruitgang- en de Vooruitzichtstraat of de Weldadigheid- en de Liefdadigheidstraat met elkaar verwart.

Het kwaad is nu eenmaal gebeurd : we zullen om praktische redenen er ons voor wachten tot een algemene opruiming van alle mislukte namen te raden. Maar we kunnen toch trachten het beter te doen in de toekomst, en trachten oordeelkundiger te werk te gaan bij het dopen van de straten die nog na dezen op de wereld zullen komen.

Vroeger is men intussen niet zo bedachtzaam geweest om bestaande namen door nieuwe te vervangen, en dat is voor heden onze laatste kritiek op de moderne straatnaamgeving. Vele oude namen, als het ware uit de straat zelf ontstaan en met de straat vergroeid, hebben moeten plaats maken voor modern, slechtzittend confectiegoed. Het zit zo slecht dat meestal de oude historische naam bij de bevolking de enig gebruikelijke blijft. Haast in elke van onze steden zijn daar voorbeelden van : ik heb jaren lang te Sint-Truiden de Stapelstraat horen noemen eer ik ontdekt heb dat die officieel de Tiensche straat heet, en te Tongeren is de Sint-Truiderstraat voor alle ingezetenen de Kruisstraat gebleven. In al zulke gevallen aarzelen we niet aan te bevelen de oude volksnamen alleen als de officiële te erkennen en zo tevens de praktische moeilijkheden op te heffen waartoe de dubbelnamigheid aanleiding geeft.

Daarmee zijn we aan het einde van onze biecht gekomen. Hoe zullen we nu het best te werk gaan om ons leven te beteren? De beschikking over de straatnaamgeving ligt bij de gemeentebesturen, maar de stoot tot een herziening zal misschien wel van de belangstellenden onder de gemeentenaren moeten uitgaan. In afwachting staat het deze laatste vrij, voor weifelingen en onregelmatigheden in de schrijfwijze die de naam zelf niet raken, te trachten voor eigen rekening een regel te vinden. Toch hebben we te voorkomen dat door ongeordend ingrijpen van allen en ieder de verscheidenheid en ongebondenheid

nog groter wordt. Daarom heeft de Koninklijke Kommissie voor Toponymie en Dialektologie, die behalve de studie van de plaatsnamen ook de zorg voor de plaatsnamen als haar taak beschouwt, een grondig en stelselmatig onderzoek van het hele straatnaamvraagstuk ondernomen. Aan uw dienaar werd opgedragen dat onderzoek voor te bereiden en in te leiden en de nodige richtlijnen voor te stellen en op te stellen. Onder de titel Theorie en Praktijk van de Straatnaamgeving zal van zijn hand een omstandige uiteenzetting in de Handelingen van de Kommissie en ook afzonderlijk verschijnen. Hij heeft van de gelegenheid die hem hiertoe door de B.N.R.O. werd geboden gebruik gemaakt om u een en ander — het dringendste en zakelijkste — daaruit mee te delen, en hun die er meer van willen weten te wijzen waar zij dat kunnen vinden.

J. LEENEN.
Lid van de Koninklijke Commissie
voor Toponymie en Dialectologie.

KRONIEK VAN DE FAMILIEKUNDE

Het Repertorium van Vlaamsche Familie- of Sibbekundigen.

Wanneer aan stamboom of kwartierstaat begonnen wordt, kunnen we de eerste gegevens die we noodig hebben, doorgaans gemakkelijk bijeenbrengen aan de hand van familiepapieren, doodbrieven, bidprentjes en mondelinge inlichtingen verstrekt door oudere familieleden. Op deze manier geraken we wellicht een paar generaties ver, maar om verder op te klimmen, dienen we op andere bronnen beroep te doen, in de eerste plaats op de registers van den Burgerlijken Stand. Behooren we tot een bodemvaste familie, dan zullen we de gezochte namen en data vinden in de registers van den B. S. van onze woonplaats of van naburige gemeenten en kunnen we ons persoonlijk ter plaatse begeven om de noodige opzoekingen te ondernemen. Zijn onze voorouders echter uit een andere streek van het land afkomstig, dan zijn de zaken eenigszins anders gelegen ; de noodige inlichtingen dienen dan schriftelijk ingewonnen te worden en we zijn verplicht beroep te doen op de diensten van den ambtenaar van den B. S. van de betrokken gemeente, die ons, indien onze vragen precies genoeg gesteld zijn, tegen de door de wet vastgestelde voorwaarden, uittreksels uit de ons interesseerende akten bezorgt.

De meerderheid van de bedienden van den B. S. kwijten zich van deze taak op bevredigende wijze, voor zoover we hen niet te dikwijls lastig vallen en niet te veel uittreksels vragen, waar we kunnen van hen niet verwachten dat de opzoekingen met evenveel doorzettingsvermogen en speurzin worden uitgevoerd, als dit het geval is voor opzoekingen die we zelf verrichten. Dit is een eerste bezwaar tegen deze methode ; een tweede bestaat hierin dat, zoodra de opzoekingen ietwat uitgebreid zijn, de onkosten tamelijk hooge sommen beloopen, die niet altijd binnen het bereik blijven van den doorsneefamiliekundige.

Wanneer we tot in de 18e eeuw en vroeger teruggaan, beschikken we niet meer over de registers van den B. S. en dienen we onzen toevlucht te nemen tot de oude parochieregisters. Dit kan eveneens voor onze rekening gedaan worden door de bedienden van den B. S., doch indien we voor dit werk op hen beroep doen, komt een derde nadeel zich bij de twee bovenvermelde voegen, namelijk dat deze personen over het algemeen weinig of niet vertrouwd zijn met het oude schrift en de oudere akten dus niet kunnen ontcijferen.

Dit alles om tot het besluit te komen dat de ideale oplossing hierin zou bestaan de opzoekingen in B. S.-en parochieregisters te laten ondernemen door één ter plaatse gevestigden familiekundige die zijn taak met toewijding, kennis van zaken en eereambtelijk zou ververvullen.

De eenige moeilijkheid is nu deze « witte raaf » te ontdekken. Hier biedt het « Repertorum van Vlaamsche Familie- of Sibbekundigen » uitkomst, want in zijn eerste deel vermeldt het naam en adres van de medewerkers de bereid zijn opzoekingen te ondernemen in de B. S.- en parochieregisters van ongeveer 250 gemeenten van ons land.

Om redenen van practischen aard werd voorloopig afgezien van het drukken van het Repertorium, doch dit is geen hinderpaal voor zijn benuttiging. Indien U wenscht te vernemen wie bereid is U bij uw opzoekingen in een bepaalde gemeente te helpen, richt U tot den bewerker van het Repertorium, die U graag het gevraagde adres bezorgt, voor zoover natuurlijk er in bedoelde gemeente reeds een medewerker gevonden werd. Hier leggen we den vinger op een zwakke plek van het Repertorium, namelijk dat we nog maar over correspondenten beschikken in 250 gemeenten en er dus nog tal van gemeenten van het Vlaamsche land zijn waar we geen medewerkers hebben ; dit heeft natuurlijk voor gevolg dat we aan een aantal aanvragen geen voldoening kunnen geven.

Het is uw taak hierin verbetering te brengen. Meldt U als correspondent indien U over de noodige bevoegdheid en tijd beschikt of laat ons weten welke personen uit uw omgeving bereid zouden zijn hun medewerking te verleenen.

Thans laten we hier een paar richtlijnen volgen waarmede bij aanvragen aan onze correspondenten dient rekening gehouden :

1° stelt uw vragen zoo duidelijk mogelijk en vermeldt uitvoerig wat U reeds weet betreffende de personen in kwestie. We stellen maar al te dikwijls vast dat vraagstellers denken dat de persoon aan wien ze inlichtingen vragen even goed met hun stamboom of kwartierstaat vertrouwd is als zij zelf. Het verdient aanbeveling de volledige samenstelling op te geven van het gezin waartoe de gezochte personen behooren, met bijvoeging van getuigen bij het huwelijk en peters en meters bij het doopsel der kinderen.

2° wordt niet ongeduldig wanneer U niet na een paar dagen antwoord op uw vragen ontvangt, U dient er rekening mee te houden dat sommige vragen tamelijk uitgebreide opzoekingen vergen en dat onze medewerkers veelal verplicht zijn te wachten tot ze over een vrijen middag kunnen beschikken vooraleer ze uw vraag kunnen behandelen.

3° vergeet niet postzegels voor antwoord bij uw aanvragen te voegen.

4° laat niet na te bedanken voor de inlichtingen die U door onze correspondenten verstrekt worden ; het is een elementaire beleefdheid en het zal onze medewerkers aanmoedigen om voort te gaan met de hulpverleening op familiekundig gebied.

Nota : in een volgende bijdrage handelen we over de twee andere rubrieken van het Repertorium, namelijk de lijst van de bestudeerde families en de lijst van de bewerkte archieffondsen (andere dan B. S. en parochieregisters).

FAMILIEKUNDIGE VRAAGBAAK

II

6. Jan-Baptist BERTEELE, zoon van André en van Maria-Theresia VERHELLE werd te Wevelgem geboren op 6-11-1750.

Men vraagt : geboorte-, huwelijks- en overlijdensplaats en -datum van zijn beide ouders.

7. Uit het echtpaar Livinus LILIART (of LELIAERT), soldaat en Maria-Anna LA CSERM (of LA CHERRE) werden te Mechelen (O. L. V. parochie) van 1701 tot 1705, vier kinderen gedoopt. Een van deze, de zoon Jacobus, huwt te Moerkerke op 10-8-1751 met BOLLE Jacoba uit Sint-Margriet en sterft aldaar op 30-7-1769. Uit dit laatste paar worden te Moerkerke van 1754 tot 1767, zeven kinderen geboren. Daarna geraakt men het spoor van de familie weer bijster.

Ten einde aanknoopingspunten te vinden voor verdere opzoekingen, vraagt men : elk voorkomen van de familienamen LILIART (of LELIAERT) en LA CSERM (of LA CHERRE).

8. Joannes VOLS huwt op 22-1-1754 te Waarschoot met (Maria)Petronella ENGELS ; getuigen bij het huwelijk waren : Anastasius BOUCKAERT en Anna-Josepha ENGELS. Hij overlijdt in hetzelfde dorp op 4-9-1794 in den ouderdom van 73 jaar ; de overlijdensakte vermeldt : 1° dat hij de zoon is van Judocus ; 2° dat hij geboren is te Brugge (Sint-Salvatorsparochie).

Men vraagt : 1° den geboortedatum van Joannes VOLS (± 1721) ; 2° de namen van zijn ouders.

9. Philippe-Hubert VAN ACKERE, geboren te Gullegem op 28-11-1756, huwt te Moeskroen op 15-5-1778 met Séraphine PENEZ, geboren te Moeskroen op 5-9-1754, als dochter van Jean-Baptiste en van Maria-Agnes DE LA FORTERIE ; zij overleed te Meulebeke op 22-5-1794.

Men vraagt : 1° overlijdensplaats en -datum van Philippe-Hubert VAN ACKERE ; 2° geboorte- huwelijks- en overlijdensplaats en -datum van de ouders van Séraphine PENEZ.

10. Men vraagt alle voorkomen van den familienaam LEGEIN.

11. Men vraagt elk voorkomen van den familienaam SANGERS of ZANGERS.

12. Wie meldt er zich als correspondent voor volgende gemeenten : Aartrijk, Arendonk, Gits, Hamme, Hansbeke, Hasselt, Heist-aan-Zee, Hooglede, Koolskamp, Ledegem, Lichtervelde, Lovendegem, Middelburg, Minderhout, Moerkerke, Nevele, Oekene, Oud-Turnhout, Passchendale, Poppel, Ruddervoorde, Rumbeke, Rutten, Sinaai, Sint-Margriet, Sint-Pieters-Lille, Tessenderloo, Vinkt, Weelde, Wervik, Westkapelle, Westmalle, Wevelgem, Wingene, Zele, Zomergem, Zwevezele ?

HEEMKUNDIGE BIBLIOGRAPHIE OVER HET JAAR 1944

Deze lijst vermeldt de boeken en brochures, alsook de belangwekkende bijdragen in tijdschriften, verschenen tusschen 1 Januari en 31 December 1944, welke betrekking hebben op Vlaamsch België.

Eerst wordt een overzicht gegeven per onderwerp : Archieven, Bibliographie, Bouwkunst, Familie- en Persoonsnamenkunde, Fauna, Flora, Geschiedenis, Levensberichten, Menschenkunde, Plaatsnaamkunde, Taalkunde en Volkskunde. Elke onderverdeeling is in den breedst mogelijken zin opgevat.

Volgt dan de Boekenschouw over Streek en Dorp, waarover iets gevonden werd. Daarin wordt dikwerf naar een bron van algemeenen aard verwezen, waarin iets verscheen over Streek of Dorp, dat afzonderlijk meldenswaadig is.

De samensteller is de eerste om te getuigen dat deze lijst ver van volledig is ; dankbaar ontvangt hij aanmerkingen en aanvullingen.

Maurits VAN COPPENOLLE.

De gebruikte afkortingen zijn :

Ant. = Antwerpen.

Bg. = Brugge.

B. O. K. = *Belgisch tijdschrift voor Oudheidkunde en Kunstgeschiedenis,* XIV, 1944 ; er verscheen een aflevering.

Bs. = Brussel.

E. S. B. = *Eigen Schoon en de Brabander,* XXVII ; één aflevering.

Ha. = *Hamer ;* geïllustreerd maandblad, orgaan van de Germaansche Werkgemeenschap Vlaanderen, II, er verschenen acht n^{rs} ; elk n^{r} is afzonderlijk gepagineerd.

He = *Heemkunde,* tweemaandelijksch orgaan van het Verbond voor Heemkunde, III, er verschenen vier n^{rs} ; de pagineering loopt door sedert het verschijnen en gaat voor 1944 van 109 tot 140.

O. Z. = *Oostvlaamsche Zanten,* XIX, twee afl. tot blz. 48.

T. = *Toerisme,* orgaan van den Vlaamschen Toeristenbond, XXIII ; er verschenen 14 n^{rs}.

T. G. F. = *Tijdschrift voor Geschiedenis en Folklore,* uitgegeven door den Koninklijken Oudheidkundigen Kring van Ant. VII, er verschenen 2 n^{rs}.

V. = *Volkskunde,* driemaandelijksch tijdschrift voor de studie van het Volksleven, LXVI : er verschenen 2 n^{rs}.

V. D. W. — *Feestbundel H. J. VAN DE WIJER,* den jubilaris aangeboden ter gelegenheid van zijn vijfentwintigjarig hoogleeraarschap aan de R. K. Universiteit, te Leuven, 1919-1943, uitgegeven door Dr. H. DRAYE ; twee deelen, Leuven, Instituut voor Vlaamsche Toponymie.

V. K. = *Volk en Kultuur,* Weekblad voor Volksche Kunst en Wetenschappen, III (tot 15 Jan. 1944), IV, (tot 29 Juli 1944).

* * *

Ook enkele veel voorkomende persoonsnamen hebben wij tot hun initialen herleid.

F. L. G. = F. L. Ganshof.
J. H. = J. Helsen.
J. V. O. = Jozef van Overstraeten.
M. E. = Marc Eemans.

I. ALGEMEENE VAKKEN.

Archieven.

Maurits VAN HAEGENDOREN, *Behandeling van een Gemeentearrhief,* He, 133-135.

Bibliographie.

J. F. VANDERHEYDEN, *Bibliographie van de Neerlandistiek.* V. D. W. II, 129-138.

J. VAN OVERSTRAETEN, *Heemkundige Bibliographie vanaf 1940,* He, 139-140,

Bouwkunst.

Simon BRIGODE, *Les églises gothiques de Belgique,* Bs. Cercle d'Art.

Marc EEMANS, *Vlaamsch Kasteelenboek,* Bs. De Burcht : betreffende Aartselaar (Kleidaal), Antwerpen (Het Steen), Bachte-Maria-Leerne (Ooidonk), Beersel, Bornem, Broechem (Bossensteen), Deurne (Antw.) (Sterkshof), Elewijt (Rubensteen), Gaasbeek, Genk (Bokrijk), Gent ('s Gravensteen), Gestel Rameijen), Gijsegem, 's Gravenwezel, Groot Bijgaarden, Heks, Heverlee, Hoogstraten, Ingelmunster, Laarne, Leefdal, Machelen (bij Brussel) (Beaulieu) ; Meise (Bouchout), Moorsel, Mortsel (Cantecroy), Oostmalle, Overijssche, Poeke, Rijkel, Rijkhoven(Alden Biezen), Rotselaar (Ter Heiden), Rumbeke, Schelle, (Lare), Sint Kruis (Male), Sint-Pieters-Rode (Horst), Steenokkerzeel, Ternat, Torhout (Wijnendale) Turnhout, Vorselaar, Westerloo, Wulveringem (Beauvoorde), en Zolder (Vogelzang).

R. LEMAIRE, D. ROGGEN en S. LEURS : *Bij het ontstaan der Brabantsche Hooggotiek,* Ant., Standaard.

Lieven de MAESSCHALCK, *Boerderijbouw in België,* Bs. Simon Stevinuitgeverij.

Familiekunde, Persoonsnamenkunde, enz.

A. A. BEECKMAN, *Persoonsnamen in de Nederlandsche toponymie,* V. D. W. I, 21-24.

Familiekroniek, Bg. De Kinkhoren.

D. JODOGNE, *Buts et méthodes de l'anthroponymie* (met twee kaarten), V. D. W. I, 137-154.

Fortuné KOLLER, (publié sous la direction de —), *Annuaire des familles patriciennes de Belgique,* 4e jaar (1944) met portretten en illustraties.

Jan LINDEMANS, *Bijdragen tot de geschiedenis en en de Beteekenis van de Vlaamsche Persoonsnamen,* Turnhout, J. Van Mierlo-Proost. (eerste deel).

J. MELKENBEECK, *Inleiding tot de Wapenkunde,* met 117 teekeningen in den tekst, Bs. Irminreeks, Nr 7.

W. PEE, *Familienamen en bijnamen te Staakte* (met een kaart) [Gemeente Lokeren], V. D. W. I, 237-272.

Repertorium van Vlaamsche Familie- of Sibbekundigen, T. 85, 86 en 125.

E. VERSTRAETE, *Oude Zuid-Brabantsche Wapens met huismerken,* Ha. Maart, 2-3.

Id., *De Pioniers der Huismerkenkunde,* Ha. April, 27-28.

Fauna.

A. RUTGEERS, *Onze Zoetwatervisschen in den Volksmond,* Ha. Juli, 6-7.

Flora.

Adolphe BUYSSENS, *Plantes curieuses,* illustré par l'auteur, Bs. A. De Boeck.

J. VAN OVERSTRAETEN, *Moerbezieboomen in Vlaanderen,* T. 57-58 en 99-100.

A. RUTGEERS, *Vischverdoovende Planten in Vlaanderen,* Ha. Mei, 31-32.

Geschiedenis.

D. BOCKSTAEL, *Boduognat, roi des Nerviens,* Bs. Les éditions draps, coll. Epopées, récits et légendes de Belgique.

Jacques BREUER, *La Belgique Romaine,* Bs, Coll. Notre Passé.

Arthur DE BRUYNE, *De beteekenis van den Guldensporenslag.* V. K. IV, 229-231.

Id., *Het Groot Privilege van Maria van Bourgondië,* V. K. IV, 217-219 (naar aanleiding van het boek van P. van Ussel, Maria van Burgondië).

Jef CRICK, *Monica, historische roman uit de 16e eeuw,* Ant. Boekuil en Karveel (herwerking van « De Ridder van het slot van Laarne »)

Jan DENUCE, *De Vlaamsche en de Antwerpsche Admiraliteit,* met een voorwoord van R. VAN ROOSBROECK, en 16 illustraties buiten den tekst, Bs. Irminreeks, nr 5.

A. VAN ELSLANDE, V. SPEECKAERT, J. DE VUYST, *Lijst van de Zuid-Nederlandsche Rederijkerskamers uit de XVe en XVIe eeuw,* Jaarboek De Fonteyne, 9-32.

Alfred VAN DER ESSEN, *le Cardinal-Infant, et la politique européenne de l'Espagne,* 1609-1641, Tome I, 1609-1634, Bs. Editions Universitaires.

L. VAN DER ESSEN, *Le siècle des Saints,* Bs. Coll. Notre Passé.

Id., *De gulden eeuw onzer Christianisatie, VIIe-VIIIe eeuw.* Diest, Pro Arte.

L. VAN DER ESSEN & G. J. HOOGEWERFF, *De Historische gebondenheid der Nederlanden,* Bs. Editions Universitaires.

F. L. GANSHOF, *Over Stadsontwikkeling tusschen Loire en Rijn, gedurende de Middeleeuwen,* Ant. N. V. Standaard, (vermelding van Ant. Bg. Bs. Gent, Ieper, Leuven en Mechelen).

Id., *La Flandre sous les premiers comtes,* Bs. Col. Notre Passé.

Id., *Vlaanderen onder de eerste graven,* Ant N. V. Standaard (vertaling van voorgaande).

Id., *Qu'est-ce que la féodalité,* Bs, Coll. Lebègue.

Id., *Pages d'histoire,* Bs. Editions Universitaires, 2de uitgave.

R. DE GRYSE, *Vlaanderens Haringbedrijf in de Middeleeuwen,* Ant. De Seizoenen, nr. 49.

Else HOCKS, *Adriaan VI, Paus uit de Nederlanden,* Bg. De Kinkhoren, Historische bibliotheek.

Jaarboek der Koninklijke Souveraine Kamer van Rethorika van Vlaanderen, « De Fonteyne », 1944.

Jane DE JONGH, *Marguerite d'Autriche,* (vertaald uit het Nederlandsch door L. Roelandt). Bs. Ch. Dessart,

M. LOBET, *L'Epopée belge des Croisades,* Liège, Solidi.

Id., *Histoire mystérieuse et tragique des Templiers,* Liége, Solidi (3me édition).

E. LOUSSE, *Le Moyen-Age,* Bg. Desclée de Brouwer.

Théo LUYCKX, *Op den drempel der Geschiedenis van het Vlaamsche Volk. De Germanen en hun expansie in onze gewesten,* Bs. Basisreeks, Nr. 22-22a.

R. DE MAEYER, *De strijd om onzen bodem tusschen Romeinen en Germanen,* Bs. De Burcht, Irminreeks, nr 9.

E. DE MOREAU, S. J., *L'Eglise en Belgique, des origines au début du XXe siècle,* Bs. Editions Universelles (de omslag vermeldt 1945, de binnentitel 1944 ; het werk verscheen einde Dec. 1944.

Ludwig PFANDL, *Filips II, zijn leven en zijn tijd,* (Nederlandsche vertaling van Firmin Mortier) Ant. Nederlandsche Boekhandel.

Fl. PRIMS, *De kloosterslotbeweging in Brabant in de XVe eeuw,* Mededeelingen Kon. Vla. Ac. Ant. De Standaard.

J. SCHEERDER, *De Inquisitie in de Nederlanden in de XVIe eeuw,* Ant. Nederlandsche Boekhandel.

R. DE SCHEPPER (Kan.), *Inleiding tot de studie der Kerkgeschiedenis, Bg. Karel Beyaert,* vierde druk (de eerste uitgave is van 1918).

Tentoonstelling. Uit ons groot Verleden, 8-16 April 1944. Gemeenteschool Quellinstraat, Ant. (synthetisch geschiedkundig overzicht van onze gewesten tot 1830).

Charles TERLINDEN, *La révolution de 1830 racontée par les affiches,* Bs. Editions Universitaires. (2de uitgave).

Vict. TOURNEUR, *Les Belges avant César,* Bs. Coll. Notre Passé.

Paule VAN USSEL, *Maria van Bourgondië,* Bg. De Kinkhoren, Historische Bibliotheek.

Emiel VALVEKENS, O. Pr., *Philips II, Koning van Spanje, Vorst der Nederlanden,* Bg. De Kinkhoren, Historische Bibliotheek.

Id., *Arnold van Leefdael, Prelaat van Averbode,* Bg. (de titelpagina geeft 1943 ; het werk verscheen in Feb. 1944).

Adolf WOEDSTAD, *Het oproer der Gentenaren onder Keizer Karel V,* Gent. De Dageraad.

G. VAN DE WOUDE en R. WATTHY, *Vlaanderen's territoriale en militaire ontwikkeling onder de Graven,* Ant. Die Keure.

Levensberichten.

John BARTIER, *Charles le Téméraire,* Bs. Charles Dessart.

P. BONENFANT, *Philippe le Bon,* Bs. Coll. Notre Passé.

F. R. BOSCHVOGEL, *Pastoor J. Leroy* (Haringe, 8 Aug. 1858-Veurne 16 Nov. 1939). Tielt, Lannoo, Westvlaamsche Boogaard, nr 1.

Id., *Robrecht de Fries, de grootste Graaf van Vlaanderen,* Tielt, Lannoo, Dietsche Gestalten, nr 1 (2de uitgave).

G. CELIS, pr. *JOSSE STEYAERT, uitvinder?* O. Z. 36-38.

Jef CRICK, *Karel-Lodewijk Ledeganck,* (Eekloo, 9 Nov. 1805 — Gent, 19 Maart 1847). Uitgave Campo Santo, St-Amandsberg.

Id., *P. P. Rubens, De Roman van zijn leven,* Ant. Boekuit en Karveel.

Kan. A. DE COENE, *Edward De Gryse, deken van Kortrijk. Zijn Leven, zijn Werk,* (Roeselare, 16 Maart 1848 — Kortrijk, 14 Februari 1909), Bg. Groenijs.

(H. DRAYE), *Biographie en Bibliographie van H. J. van de Wyer,* V. D. W. I, 2-17.

Michiel ENGLISH, pr., *Godelieve van Gistel,* Bg. De Kinkhoren, Heiligen van onzen stam.

H. DE GOLESCO & A. DE WEISME, *Marie Henriette, reine des Belges,* (1836-1902), Bs, Renaissance du Livre.

Jan HENDRICKX, *Jacob van Artevelde,* V. K. IV, 238-240, 246-249 en 258-260.

HUMANIST, *Heiligen van onzen stam, Rembert van Torhout,* V. K. 14, 37-39 (uitvoerige bespreking van het boek van G. Meersseman).

Id., *Gedenkdagen, Ferdinand Verbiest* (Pittem, 9 Oct. 1623 — Peking, 27 Jan. 1688) V. K. III, 823-824.

Ferdinand GYSSENS, *Wilhelm Henrich* RIEHL, (1823-1897), *Baanbreker der Volkskunde als Wetenschap,* Bs. De Burcht.

P. DE KEYSER, *In Memoriam, Jonkheer Jozef Maertens de Noordhout, Oud-heuverdeken van de Fonteyne* (1872-1941). Jaarboek De Fonteyne, 106-118.

Id., *Een miskende Gentsche figuur : Joseph-Jakob Kieckenpoost,* 1773-1837, O. Z. 1-10.

Id., *Over 'n paar merkwaardige tijdgenooten van J. J. Kieckenpoost : R. G. Dubosch en J. J. Steyaert. Een Naschrift,* O. Z. 34-36.

Id., *In Memoriam, Prof. Karel Verlat* (1889-1944), O. Z. 45.

M. DE MEYER, *In Memoriam : Jozef-Firmin Vincx* (Hoeleden, 19 Juni 1875 — Heverlee 10 Aug. 1941) V. 251.

Rosa MINNAERT, *Pol de Mont als Volkskundige,* met een Bloemlezing uit het volkskundige werk van Pol de Mont, Bs. De Burcht.

F. VAN OLDENBURG-ERMKE, *Servaas van Maastricht,* Bg. De Kinkhoren, Heiligen van onzen stam.

Tony PAAPS, *De Heilige Gummarus in de literatuur, de liturgie en de Volksvereeniging ;* critische studie, Ant. De Nederlandsche Boekhandel.

Leo SIMOENS, *De Nestor der Heemkundigen : Karel van Nyen,* V. K. 22-25.

Id., *Een bescheiden zanter : Frans Coeckelberghs,* (Heist-op-den-Berg, 10 Februari 1859-Middelburg, Zeeland, 4 September 1918), V. K. IV, 176-177.

H. J. VAN DE WIJER, in *Memoriam Prof. J. Salmans, S. J.,* Kon. Vl. Academie, Verslagen en Mededeelingen, 1944.

Hans VAN WERVEKE, *Jacques van Artevelde,* Bs. Coll. Notre Passé.

Jos. VERMEULEN, *In memoriam : Griffier Georges V. Van Loo, Apotheker Pol Stepman,* O. Z. 22.

Joris WILLEMS (kleinzoon), *Was Jan-Frans Willems Christen ?* met een schrijven van zijne Eminentie Kardinaal Van Roey, Aartsbisschop van Mechelen. Ant. Boekuil en Karveel.

Menschenkunde.

J. DE ROECK, *De Belgische Demographie en de ongelijke voortplanting van Vlamingen en Walen,* Bs. Irminreeks, n^r^ 4.

H. ROOSES, *Het probleem der Frankische begraafplaatsen,* V. D. W. II, 303-334.

G. SCHAMELHOUT, *Anhropologie van het Nederlandsche Volk.*

Oudheidkunde.

M. GYSSELING, *De Romeinsche kustverdediging in Belgica Secunda, volgens de Notitia Dignitatum,* V. D. W. II, 287-301.

G. MEERSSEMAN O. P., *De heemkundige en het archeologisch bodemonderzoek,* He 109-111.

Vaast STEURS, *Juridische aspecten en wettelijk statuut van het archeologisch bodemonderzoek en van de opgravingen,* He, 112-114.

Ch. STEVENS, *Quelle fut en Belgique la dernière invasion de la mer ?* Publications de l'Association des ingénieurs de la faculté de Mons, n^r^ 87, blz. 437-446.

H. VAN DE WEERD, *Inleiding tot de Gallo-Romeinsche Archeologie der Nederlanden,* Ant. N. V. Standaard.

Plaatsnaamkunde.

A. CARNOY, *Dieren in de Vlaamsche Toponymie,* V. D. W. I, 39-56.

H. DRAYE, *Twintig jaar toponymisch onderzoek in Vlaanderen* (met een kaart) (per provincie : West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen, Brabant, Limburg en Luik), V. D. W. I, 61-118.

J. HELSEN, *Stilistische opmerkingen bij dorpskeurboeken uit de Kempen,* V. D. W. I, 119-135 (Brecht-Deurne - Esschen - Geel - Grobbendonck - Heist-op-den-Berg - Herenthout - Hoogstraten - Herentals - Kasterlee - Mol - Oostmalle - Retie - Schoten - Tielen - Tongerloo - Turnhout - Vorselaar - Westerloo - Wuustwezel - Zandhoven).

P. L. PAUWELS, *Metsel, Meersel, Meinaard en Meinaarshoven in de toponymie,* V. D. W. I, 219-236.

K. ROELANDTS, *Bijdrage tot de studie van de « acum » namen.* V. D. W. I, 289-339 (Ambie, Kontich, Kumtich, Opgrimbie, Peutie, Retie en Wilrijk).

A. STEVENS, *Toponyme en dialektologie. Beschouwingen in verband met de Nederlandsche dialektvormen van enkele Haspengouws plaatsnamen.* V. D. W. I, 365-393.

A. VINCENT, *Quelques toponymes de Belgique,* V. D. W. I, 447-458.

J. DE WILDE, *Watertoponiemen uit Noord-Waasland,* V. D. W. I, 459-472.

E. DEWOLFS, *Nog over de etymologie van Bekkelein en Velp,* V. D. W. 473-484 (Geldenaken, Leuven, Neerheilissem en Tienen).

Taalkunde. (alleen in verband met Heemkunde).

Guido GEZELLE, *Loquela tot woordenboek omgewerkt door J. Craeynest,* Tielt, Lannoo.

Id., *Vlaamsche Spreuken, verzameld uit den Duikalmanak,* Tielt, Lannoo.

L. GOEMANS, *Uit Prof. P. Willems' dialectkundig archief,* V. D. W. II, 79-84.

L. GROOTAERS, *Heemkunde en Dialectstudie,* He. 117-119.

Volkskunde.

A. VAN DEN ABEELE, *Een averechtsche Nieuwjaarswensch,* O. Z. 15.

L. BATAILLE-HIEL, *Vijf Volksliedjes,* O. Z., 16-18.

Piet BLOMME, *Meifeesten in Vlaanderen,* V. K. IV, 145-148.

BOND VAN WESTVLAAMSCHE FOLKLORISTEN, *'t Beertje, Volkskundige Almanak,* 1945. (vierde jaar).

Emiel BUYSSE, *Wintertijd in het Oude Zwinland,* Ha. Jan. 2-5.

Magda CAFMEYER en Hervé STALPAERT, *Volksverweer in Oorlogstijd,* 't Beertje, Volkskundige Almanak, 1945, 30-63.

Jozef CONTRYN, *Het Poppenspel in den Westhoek,* Ha. Jan. 28-30.

Maurits VAN COPPENOLLE, *Sint Elooi in het Volksleven.* Ant. Boekuil en Karveel.

Aimé DE CORTE, *Bijgeloof in Vlaanderen, en andere folkoristische bijdragen,* ingeleid door Jan De Schuyter, Ant. Boekuil en Karveel.

Gustaaf COUCKE, *Onze voormalige « Schaperieën »,* He. 135-136.

Lucien CRICK, *Exposition d'images populaires,*

Jan DUPONT, *De Practische Schilder, Geschiedenis, Techniek en Folklore,* Ant. Boekuil en Karveel.

Marc. EEMANS, *Het Nederlandsche Volksboek,* Ha. Jan. 12-13.

Michiel ENGLISH, pr., *Landelijke Mariakapellekes in Vlaanderen,* Roeselare, Hernieuwenuitgaven.

F. VAN ES, *Waasch Sagenboek,* Gent, Oostvlaamsche Folkloristen.

Jef VAN EYCK, *De Apotheker, gezien in 't licht der Historiek, der Techniek, Beeldende Kunsten en Folklore,* Ant. Boekuil en Karveel.

R. FONCKE, *Een Mechelsche verwensing :* « Loopt *naar de mik !* », V. D. W. II, 335-338.

Leon DEFRAYE, *De Vinkenliefhebberij in Vlaanderen,* Winterhulp, maandschrift, Juni 1944, 21-29.

Id., *Verloren Maandag,* id. Jan. 1944, 13-17.

Guido GEZELLE, *Vlaamsche Spreuken, verzameld uit* G. G. 's Duikalmanak, Tielt, Lannoo.

J. GOOSSENAERTS, (medegedeeld door —) *Voorteekenen bij den dood van Karel de Groote,* V. 252-253.

Id. : *Volkskunde in het Land van Ryen,* V. D. W. II, 339-368.

Ferdinand GYSSENS, *Het Bad,* Ha. Febr. 2-4.

Id., *Wilhelm Heinricht Riehl, Baanbreker der Volkskunde als Wetenschap,* Bs. De Burcht.

Pol HEYNS, *Sint Antonius met zijn varken,* V. K. III, 791-792.

Emile VAN HEURCK, *Het Vlaamsche Volksboek,* uit het Fransch vertaald door J. Truyts met een inleiding van P. De Keyser.

H. JESPERS, *Naar de Erfwacht, Inleiding tot de Heemkunde,* Ant., De Nederlandsche Boekhandel.

Herman JOSPEN, *Het Volkslied in de Nederlanden,* V. K. IV, 121-123.

Laurent KESTELOOT, *De Voorstelling van het Booze Beginsel,* Ant. Boekuil en Karveel.

Lodewijk LIEVEVROUW-COOPMAN, *Volkskundige Sprokkelingen, Oude Gentsche typen en andere zantingen,* Gent, De Dageraad, 2e uitgave.

Antoon LOWYCK, pr., *Oude Doopselgebruiken,* Bg. De Graal.

(Vervolgt).

BERICHTEN.

Van Heem tot Heem.

Wegens plaatsgebrek wordt deze kroniek uitgesteld tot volgend nummer. Alle briefwisseling over de werking der aangesloten heemkundige kringen tijdig in te sturen aan den Heer J. Van den Bussche, secretaris van het Verbond, Vischstraat, 47, Denderbelle.

Belangrijke adresverandering.

De voorzitter van het Verbond voor Heemkunde, E.P.G. MEERSSEMAN, O. P., vroeger gevestigd te Torhout, woont thans te *Leuven, Justus Lipsiusstraat, 22.*

Lidmaatschap.

Afzonderlijke leden-abonnenten : 20 fr. 's jaars. Heemkundige kringen : 20 fr. (kring-abonnent) ofwel minstens vijf leden abonnenten ; toegestane vermindering voor tien leden : 180 fr. (18 fr. per lid) ; boven de tien leden : 17 fr. per lid.

Te storten op P. C. Nr. 301.821 van dhr. J. Van den Bussche, Denderbelle.

MEDEDEELINGEN VAN HET VERBOND VOOR HEEMKUNDE, Juni 1945.
Redactie en verantwoordelijke uitgever : A. JANSSENS de BISTHOVEN, « Macieberg », Oostkamp.
Drukker : G. BARBIAUX & ZOON, Minderbroedersstraat, 20, Brugge.